

УДК 304:39

Кравчук В.С., Кравчук М.С., Шведа Н.М.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ЗНАЧЕННЯ КУЛЬТУРИ У ЖИТТІ УКРАЇНЦЯ

Kravchuk V., Kravchuk M., Shveda N.

THE CULTURE SIGNIFICANCE IN LIFE OF THE UKRAINIAN

Надзвичайно важливим чинником формування людини як особистості, визначення її місця у громадянській спільноті і загалом розвиненого правового суспільства, джерелом морального, духовного, естетичного та інтелектуального збагачення, формуючим фактором рівня та якості життя членів суспільства є втілення в життя та відтворення культурних цінностей, надбань та досвіду предків. Культурою прийнято вважати комплекс ідеалів, надбань, цінностей як матеріальних так і духовних, сформованих людиною впродовж століть і створених нещодавно, а також сукупність різноманітних норм та ідей, які в свою чергу і є суб'єктами відтворення творчої, мистецької діяльності та джерелом регулювання відносин у суспільстві. Вона вражає своїм розмаїттям та багатогранністю [1].

Також культуру можна сприймати як якісну характеристику духовного розвитку суспільства, нації, індивіда через призму усвідомлення людиною себе та свого місця у світі, рівня освіченості, моральності, вихованості, володіння певним видом діяльності чи галуззю знань. Щоразу дане поняття набуває ширшого значення, оскільки з розвитком суспільства розвиваються і всі його сфери. Як бачимо, тепер розпізнавати культуру можна не тільки як відвідування різноманітних заходів, а як вдосконалення, виховання, розвиток своїх здібностей, вмінь, якостей тощо [1].

Культура характеризує те, ким ми є і якими ми є, що власне і робить людиною людиною. Вона впливає на всі без винятку сфери нашого життя, як суспільного так і індивідуального (характер поведінки у різноманітних обставинах, манеру спілкування, звички, цінності людини, потреби духовної сфери тощо), стимулює розвиток творчих, мистецьких здібностей [2]. Також дуже важливим фактором є здатність культури доповнювати такі важливі для людини відчуття добра та правди естетичною складовою, об'єднувати суспільство. Без такої рушійної сили як культура, що дозволяє нам свідомо бачити всі важливі речі, піднявши людину над обставинами, народ може дуже легко бути роз'єднаним, посвареним. Особливо на руку це тим, хто так і хоче бачити його слабким. Бо саме в народ, позбавлений культури, легко сіяти ворожнечу і використовувати його в своїх брудних намірах. Це зараз дуже чітко можемо простежувати, аналізуючи ситуацію з повномасштабним вторгненням, бо саме цього і прагне ворог. Дуже влучно принцип дії в даній ситуації описують слова Юлія Цезаря «Розділай і володарюй». Але саме культура не дає їм цього зробити, оскільки має дуже потужний інтегруючий вплив, є своєрідною етноформуючою та етнозахисною основою [3].

Дуже вагомою є державотворча місія культури. Вона, даючи змогу порозумітися, об'єднує в єдину цілу національну цивілізацію. Як казав Блаженніший Любомир Гузар «Хто культурно поводить, незалежно від віку, цю нову країну активно будує, а хто свідомо старається бути культурною людиною, тішитиметься своєю державою, своїм суспільством довгі роки» [4].

Культура також виступає і своєрідним важливим фронтом у боротьбі із загарбниками. Гартуючи і підтримуючи національну ідентичність, гуртуючись через мистецтво та культуру, українці відчувають національну міць та бойовий дух, що робить

людей спроможними боротися за свою державу, за свій народ, за свою безцінну та неповторну культуру [5].

Дуже багато змін у звичне життя довелося внести українцям в часі війни. Зокрема ці зміни торкнулися і культури, культурного життя громадян. Війна стала перешкодою до втілення культурних проєктів та ініціатив, проведення різноманітних заходів, значно знизився рівень фінансування даної галузі, виникла необхідність пошуку альтернатив. Проте значно збільшилася кількість міжнародних проєктів і програм підтримки української культури, які стосуються як діяльності у цій сфері, так і впровадження заходів щодо збереження культурних надбань, матеріальної та нематеріальної культурної спадщини українців. Це є зараз на часі, оскільки, культурна спадщина є тією рушійною силою, що спрямовує народ до розвитку і наділяє непереборним бажанням до зростання, відтворення власної ідентичності, неповторності, оригінальності та важливості, дає знання і віру в історичну силу поколінь, величність нашого коріння, а також в свою чергу виступає і значущим елементом іміджу нашої держави на міжнародній арені.

Дуже важливим елементом української культури для народу є зокрема і народна творчість. Виробленню орієнтації на неї сприяло систематичне нищення національної самостійності, поглинання інтелектуальних та культурних здібностей державами-поневолювачами. Як наслідок цих гноблень в українців сформувалася така риса менталітету як поетичність, без якої тепер ми не можемо себе і уявити. Вона також є значимою з огляду на те, що «злі сусіди» намагаються знищити самобутність, цінності та культуру українців – історія повторюється, а саме ця риса нашого менталітету тримає нас на плаву і навпаки розквітає, як би це не було дивно для ворогів.

Ще одною надважливою для українця загальновідомою складовою культури та культурної спадщини є вишита сорочка – той атрибут незламності, нескореності нашого народу, духовної міці, символ поваги до надбань поколінь та зв'язок між ними, духовна броня, що має сакральне значення.

Значна кількість українців зараз живе по всьому світу: у різних країнах, на різних контентах, де українська діаспора дуже велика. Багато живуть там здавна, бо ще їхні батьки та діди мігрували, але також значна кількість виїхала через воєнні дії нещодавно. І в таких обставинах саме культура є тим гуртуючим чинником для українців чи тих людей, які себе ними ідентифікують. Далеко за межами нашої держави це не дає втратити українську самобутність та, навпаки, дає поштовх для відтворення рідних звичаїв і традицій.

Список використаних джерел:

1. Музальов О.О. Культурологія : навчальний посібник. Львів : Львівський науково-практичний центр професійно-технічної освіти НАНП України, 2012. 185 с.
2. Поняття і значення культури в сучасному суспільстві. URL: <https://studies.in.ua/soc-ekzam/3260-ponyattya-znachennya-kulturi-v-suchasnomu-susplstv.html>.
3. Яке значення має культура для нашого життя? | Українська правда. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2015/03/23/7062428/>.
4. Розвиваючи особисту культуру, ми будемо нову Україну | Українська правда. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2015/04/3/7063611/>.
5. Культурний фронт – як сфера культури підтримує Україну під час війни / NV. URL: <https://life.nv.ua/ukr/lifestyle/kulturniy-front-yak-sfera-kulturi-pidtrimuye-ukrajinu-pid-chas-viyni-50279187.html>.